

בס"ד. ש"פ חוקת, יו"ד תמוז, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר הוי' וגו' זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו'. ומבואר בלקו"ת² ענין פרה אדומה שנאמר בה חוקת התורה, שזהו לפי שמצות פרה אדומה היא כללות התורה, כי כללות ענין התומ"צ הוא שעיי"ז יבוא האדם לבחי' רצוא ושוב, וענין זה בא בביאור וגילוי גמור במצות פרה אדומה, שכל ענינה הוא ב' הבחי' דרצוא ושוב (משא"כ בשאר המצוות, שיש מצוות שענינם הוא רק רצוא, ויש מצוות שענינם הוא רק שוב), הרצוא הו"ע שריפת הפרה לאפר, והשוב הו"ע ונתן עליו מים חיים אל כלי, ולכן נקראת בשם חוקת התורה. אך צריך להבין, איך יתאים זה עם הפירוש הפשוט שמ"ש זאת חוקת התורה קאי על מצות פרה אדומה, שהיא חוקה שאינה מובנת בשכל [הן בנוגע לענין הטהרה, שמטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים³, והן בנוגע לעשיית הפרה, שצ"ל חוץ לשלש מחנות⁴, היפך כל הקרבנות שמקומם בפנים דוקא], וכפירוש רש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת (לכס⁵) ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחרי', ועד שבמצוות שהם בסוג חוקים גופא, חלוקה פרה אדומה מכל שאר החוקים, שבכללות הם בגדר השכל, אלא שיש עליהם קושיות כו', ואילו פרה אדומה היא החוקה היחידה שאין לה מקום בשכל לחלוטין⁶, שלכן אמר שלמה על כל אלה עמדתו ופרשה של פרה אדומה חקרתו ושאלתי ופשפשתי, אמרתי⁷ אחכמה והיא רחוקה ממני⁸, ורק למשה אמר הקב"ה לך אני מגלה טעם פרה⁹, וכדאיתא במדרש¹⁰, על כל דבר ודבר שהי' הקב"ה אומר למשה הי' אומר לו טומאתו וטהרתו, וכיון שהגיע לפרשת אמור

(1) ריש פרשתנו (יט, א-ב).
 (2) ריש פרשתנו (נו, א ואילך).
 (3) ראה במדב"ר פ"ט, ה. תנחומא פרשתנו
 ד.
 (4) פרש"י פרשתנו שם, ג.
 (5) גירסא זו נעתקה בר"ה הוי' לי בעוזרי
 (6) כמשנ"ת בארוכה בשיחה שלפני המאמר
 (נדפסה בלקו"ש ח"ח ע' 124 ואילך).
 (7) קהלת ז, כג.
 (8) במדב"ר שם, ג. תנחומא שם ו.
 (9) במדב"ר שם, ו. וראה לקו"ש ח"ד ע'
 1057 הערה 6.
 (10) שם, ד. קה"ר פ"ח, א [ה].

אל הכהנים, אמר לפניו, רבונו של עולם, ואם נטמאו אלו במה היא טהרתן, לא השיבו דבר, אותה שעה נתכרכמו פניו של משה, וכיון שהגיעו לפרשת פרה אדומה, אמר לו הקב"ה כו' זו היא טהרתן, ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת¹¹, אמר לפניו, רבש"ע, וכי טהרה היא, אמר הקב"ה, משה, חוקה היא, וגזירה גזרתי, ואין ברי' יכולה לעמוד על גזרתי, דכתיב זאת חוקת התורה, שבזה מודגש שפרה אדומה שונה מכל שאר מצוות התורה (כולל גם החוקים), ואיך יתאים ענין זה עם היותה כללות התורה.

(ב) **ויובן** בהקדם המבואר בלקו"ת¹² שחוקת התורה הוא מלשון חקיקה¹³, דקאי על התורה כפי שהיא בשרשה ומקורה, ששם היא בבחי' אותיות החקיקה, שזוהי מדריגה עליונה מהתלבשותה באותיות הכתיבה שבתושב"כ, וכמו בגשמיות, שבאותיות הכתיבה בדיו על הקלף הרי האותיות הם דבר זר ונפרד מהקלף, אלא שאח"כ כשכותב הספר בדיו על הקלף, נתאחדו והיו לאחדים, אבל אותיות החקיקה (כמו האותיות שבלוחות, חרות על הלוחות¹⁴) הם מיני' ובי', והם דבר אחד עם האבן שנחקקו בו. ובפרטיות יותר, מבואר בהמשך תרס"ו¹⁵ שבאותיות החקיקה גופא יש ב' אופנים, חקיקה סתם, וחקיקה מעבר לעבר, כמו האותיות שבלוחות, כמ"ש¹⁶ משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים, וכפי שאמרו רז"ל¹⁷ מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין. והחילוק ביניהם, שאותיות החקיקה בכלל (שלא מעבר לעבר), עם היותם מיני' ובי', ולא כמו אותיות הכתיבה שהם דבר נוסף על הקלף שבו נכתבו האותיות, ומכסים ומסתירים לגמרי על הקלף שנמצא תחתם¹⁸, מ"מ, כיון שיש להם מקום אחיזה בהאבן, ועד שאפשר למלאותן בדיו, והיינו, שנותנים מקום לאותיות הכתיבה שמעלימים לגמרי, הרי יש להם שייכות לאותיות הכתיבה, לפי שגם הם מעלימים קצת, שבמקום חקיקת האותיות נחשך מעט ההבהקה והבהירות של האבן טוב, שאינו כמו שהוא מצד עצמו שלא במקום שנחקקו האותיות¹⁹. אבל אותיות החקוקות מעבר לעבר,

(15) ד"ה אין עומדין תרס"ז (ע' תפג ואילך).
 (16) תשא שם, טו.
 (17) שבת קד, א.
 (18) ראה גם לקו"ת שם, ד.
 (19) ראה גם לקו"ת שם, ג. שה"ש ה, א.
 המשך תרס"ו ס"ע תעד ואילך.

(11) פרשתנו שם, יז.
 (12) ריש פרשתנו. וראה גם לקו"ת ר"פ בחקותי.
 (13) בהבא לקמן — ראה לקו"ש ח"ח ע' 127 ואילך (ממאמר זה).
 (14) תשא לב, טו. וראה לקו"ת פרשתנו נט, ג.

שאינן להם מקום אחיזה כלל, ה"ה מובדלים לגמרי (ולמעלה) מאותיות הכתיבה. וכמבואר שם²⁰ פרטי הענינים למעלה, שכלים דאצילות הם כמשל אותיות הכתיבה, שאף שאינם מהות זר ח"ו, להיותם אלקות, מ"מ, ה"ה מהות אחר מן האור כו'. והע"ס דכתר ודא"ק הם כמשל אותיות החקיקה שאינן מהות אחר מלבד האבן טוב, אבל אעפ"כ יש לאותיות מקום אחיזה, ואפשר למלאותם בדיו, והיינו, שבכתר ובא"ק יש מציאות הכלים כו', ועד שהם בבחי' מקור לכלים דאצילות. וענין החקיקה מעבר לעבר הו"ע גליף גליפו בטהירו עילאה באוא"ס שלפני הצמצום, ששם לא שייך ענין המציאות כלל, שזהו שאינן להם מקום אחיזה, ואי אפשר למלאותם בדיו, שאינם בגדר מקור לעולמות כו'. ויש להוסיף ולהעיר גם מהמבואר בהמשך תער"ב²¹ בענין אותיות החקיקה, כמו אותיות החקוקים בחותם, שאף שהאותיות הן רק הציור שבחותם, מ"מ, ה"ז בחי' צורה עצמית, והיינו, שהציור הוא בעצם חומר החותם, ולא כמו אותיות שבשעווה שנחקקין מהאותיות שבחותם, שאף שהציור והתמונה היא בשוה ממש כמו האותיות שבחותם, אין זו צורה עצמית, אלא רק צורה שנחקקה מצורה, שהיא נבדלת מצורת החותם. ומוסיף לבאר הענין דצורה עצמית²², שלא זו בלבד שהציור הוא בהעצם, אלא עוד זאת, שהעצם מצוייר בזה, והיינו, שהציור הוא העצם גופא שמצוייר בציור זה, שלכן, אין כאן דבר נוסף מלבד העצם, גם לא גילוי מן העצם, אלא שהעצם הוא המתגלה. ומסיים, שענין זה שייך רק במדריגות שלמעלה מאצילות כו'. ומכל זה מובן גודל העילוי דחוקת התורה, שזהו כפי שהתורה היא בשרשה ומקורה בבחי' אותיות החקיקה, עד לדרגה היותר עליונה שבחקיקה מעבר לעבר, בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו'.

ג) ויש להוסיף ולבאר הענין דאותיות הכתיבה ואותיות החקיקה בנפש האדם, ומזה יובן גם הקשר והשייכות דאותיות החקיקה (חוקה מלשון חקיקה) לענין החוקים כפשוטם. והענין בזה, דהנה, השכל שבאדם הוא כמו אותיות הכתיבה שהם דבר נוסף על הקלף, כי ענין השכל הוא דבר נוסף על עצם האדם, וכדמוכח מזה שבענין השכל יש שינויים מקטנות לגדלות, שהתינוק שכלו קטן ביותר, וככל שמתגדל יתוסף בהגדלת שכלו, וכמו"כ רואים שיש אדם שהוא בעל שכל, ויש אדם שאינו בעל שכל כ"כ, ועכצ"ל שענין השכל הוא דבר נוסף על עצם

(22) ראה גם סה"מ קונטרסים ח"א קכט, סע"א ואילך.

(20) ע' תעו ואילך.
(21) ח"א פרפ"ט.

האדם. ואילו אותיות החקיקה הו"ע עצם הנשמה, שהיא למעלה באין ערוך מענין השכל כו', וכמו עצמותו ית', כמבואר בשער היחוד והאמונה²³ שהוא רם ונשא ונעלה עליו רב מאד מאד ממדרגת החכמה, ולא שייך כלל לייחס אצלו שום ענין המתייחס לחכמה אפילו בדרך מעלה ועילוי רב, כגון לומר עליו שאי אפשר לשום נברא עליונים ותחתונים להשיג חכמתו או מהותו כו', והאומר עליו שאי אפשר להשיגו הוא כאומר על איזו חכמה רמה ועמוקה שאי אפשר למששה בידים מפני עומק המושג, שכל השומע יצחק לו כו'. וכך גם הנשמה היא למעלה באין ערוך מענין השכל, ורק לאח"ז מתלבשת הנשמה בשכל, עד שנקראת נפש המשכלת. ומזה מובן גם בעבודת האדם, שענין אותיות החקיקה הוא מה שכל איש ישראל רוצה בטבעו לקיים רצון ה'²⁴, שטבע זה הוא מצד עצם הנשמה שלמעלה מהשכל. וענין זה בא לידי גילוי בעיקר במצוות דחוקים, כי, במצוות דעות ומשפטים, כיון שיש להם טעם שכלי, לא מתבטא בהם הרצון שמצד הנשמה בטירתו, כיון שהשכל הנוסף (ובפרט להיותו כח פנימי ומתאחד עם נפש המשכלת) מעלים (עכ"פ במקצת) על הרצון העצמי, ורק במצוות דחוקים, שאין בהם ההרכבה דשכל וטעם, מתגלה עצם הנשמה. ועפ"ז יש לבאר השייכות דחוקים לאותיות החקיקה²⁵, שמעלת החוקים על עדות ומשפטים היא בדוגמת יתרון אותיות החקיקה על אותיות הכתיבה, שאינם דבר נוסף על האבן טוב, ובמילא אינם מעלימים עליו. ובפרטיות יותר, בנוגע לב' האופנים בחקיקה, חקיקה סתם וחקיקה מעבר לעבר, שהחוקים שבכללות יש להם אחיזה בהבנה שכלית, הנה השכל מעלים במקצת עכ"פ על הרצון העצמי, ולא מתגלה כ"כ עצם הנשמה, בדוגמת אותיות החקוקות באבן טוב, שמחשיכות במקצת את בהירות האבן טוב, שבמקום החקיקה אינו מבהיק כ"כ. ואילו זאת חוקת התורה (פרה אדומה) שלמעלה לגמרי משכל, ה"ז בדוגמת אותיות החקוקות מעבר לעבר, שאין להם מקום אחיזה כלל, ואינם מעלימים כלל.

ד) **והנה** מבואר בלקו"ת² בפירושו זאת חוקת התורה, שע"י מצות פרה אדומה שהיא חוקה, תמשיכו למעלה בחי' אותיות החקיקה של התורה להיות משם ממש יורד ונמשך בבחי' אותיות הכתב כו', והיינו לפי שמצות פרה אדומה הוא כללות התורה כו' (כנ"ל ס"א). ומזה מובן,

25) ראה גם בלקו"ש ח"ד ע' 1056.

23) פ"ט.

24) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

שגם ענין החוקים כפשוטו שבזאת חוקת התורה, גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחרי, צריך להיות נמשך בכל מצוות התורה.

ויובן ע"פ מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר שאמר ב"ב תמוז דשנת הגאולה²⁶ [לאחרי שמקדים שמצות הוי' נקראים בכמה שמות, כמו עדות וחוקים ומשפטים, ומבאר, שמשפטים הם מצוות שע"פ השכל כו' וחוקים הם שאינם ע"פ הטעם, כי אם גזירת הכתוב, וכדאיתא ברש"י (ע"פ זאת חוקת התורה) לפי שהשטן ואוה"ע מונין את ישראל כו' לפיכך כתב בה חוקה כו'], שעבודת האדם היא אשר קיום המצוות שכליים יהי' בקב"ע דוקא כמו המצוות שהם חוקים, והיינו, דמצוות שהם מושגים ע"פ השכל, הנה זה שמקיימם אינו לפי שהשכל מחייב אותן, כי אם להיותן מצוות ה' כו'. ויש לומר שזהו הטעם הפנימי שמביא ומציין לפרש"י ע"פ זאת חוקת התורה [נוסף לכך שזוהי פרשת השבוע הסמוך לענין הגאולה. וכותב במפורש התיבות זאת חוקת התורה, שמתרגמי' דא גזירת אורייתא, שרומז לגזירה על תורה, כמובא בספרים²⁷], שכוונתו להביא ראיי' למ"ש בהמשך הענין שגם מצוות שכליות צריך לקיים בקב"ע כמו חוקים, כי, מהפירוש דזאת חוקת התורה שמצות פרה אדומה היא כללות התורה, מוכח, שכל המצוות, שהם הפרטים, צריך לקיימם מתוך קב"ע (שלמעלה מהשכל לגמרי) כמו שמקיימים את החוקה דפרה אדומה שהיא הכלל, שהרי הפרטים באים מן (ודומים אל) הכלל.

והביאור בזה, דאף שהחלוקה דג' הסוגים עדות משפטים וחוקים היא ע"פ תורה, היינו, שהתורה עצמה אומרת שיש מצוות שאין להם טעם ונקראים בשם חוקים, ויש מצוות שיש להם טעם ונקראים (בתורה) עדות ומשפטים, ונמצא, שרצון התורה הוא שקיום המצוות דעדות יהי' בתור עדות על ענינים שונים²⁸, וקיום המצוות דמשפטים יהי' מצד חיוב השכל²⁹, הנה הא גופא שמצוות שכליות צריכים להיעשות מצד

בדרמ"צ פד, ב), שהרעות שהן רע גם מצד השכל צריך לומר ע"ז "אי אפשר". וראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 17-18. חט"ז ע' 248. ובזה יובן מה שאמרו (עירובין ק, סע"ב) "אלמלי לא ניתנה תורה (ח"ו*) היינו למדים צניעות מתחיל וגול מנמלה כו'" — דלכאורה, למאי נפק"מ.

(* ראה תו"מ — רשימת היומן ע' שלז. וש"נ.

26 ד"ה הוי' לי בעזורי תרפ"ז פ"ג (סה"מ תרפ"ז ע' רג).

27 תניא — הובא במג"א או"ח סו"ס תקף.

28 וכמפורש בכתוב (תשא לא, יג) אך את שבתותי תשמורו כי אות היא גו'; (אמור כג, מג) למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי גו'. ובכ"מ. — ולהעיר מב"ח ושו"ע אדה"ז ריש הל' סוכה. ועד"ז בציצית, תפלין כו'.

29 (להעיר מח"פ להרמב"ם פ"ו (הובא

הטעם, צריך להיות בדרך קב"ע, היינו, רק בגלל שהקב"ה גזר שקיום מצוות אלו יהי' מצד הטעם³⁰. וכן הוא גם בנוגע להמצוות גופא, שגם הרצון העליון שבמצוות דעות ומשפטים הוא רצון עצמי שלמעלה מחכמה, אלא (גם זה) גזירה היא מלפני שהרצון שבמצוות אלו יתלבש גם בטעם ושכל. וזהו הטעם הפנימי למ"ש זאת חוקת התורה (הגם שפרה אדומה היא כללות המצוות, שענינם רצון העליון, ואילו תורה היא חכמה), כדי להדגיש שענין הגזירה הוא לא רק מצד המצוה שבעדות ומשפטים, אלא גם התורה שבהם, היינו, מה שנמשכו בחכמה ושכל (ועד גם השכל גופא), הרי זה ענין של חוקת, גזירה היא מלפני.

ה) **אך** עדיין צריך להבין, איך שייך שענין השכל יהי' מצד קב"ע, הרי שכל וקב"ע הם שני הפכים. אך עז"נ זאת חוקת התורה, שזהו"ע של חקיקה מעבר לעבר (כנ"ל ס"ג). ובהקדים, שהיתרון של חקיקה מעבר לעבר על חקיקה סתם הוא לא רק בנוגע לאותיות החקוקות בפני עצמן (שבחקיקה מעבר לעבר אין להם מקום אחיזה כו'), אלא גם בשייכות לדבר הנחקק, שבחקיקה סתם, כמו באותיות החקוקות על אבן טוב, פעולת החקיקה היא רק בחלק החיצוני של האבן, משא"כ בחקיקה מעבר לעבר, הנה כל מציאותו של הדבר הנחקק נעשית חדרה לגמרי (דורכגעדרונגען דורך און דורך) מהענין שחוקקים בו. ומזה מובן, שהשייכות דזאת חוקת התורה לחקיקה מעבר לעבר היא לא רק מצד ענין הקב"ע שבקיום החוקה דפרה אדומה, שאין לה מקום בשכל כלל (כנ"ל), אלא גם מצד האיש הישראלי שבו חקוק ענין הקב"ע, שחקיקה זו חודרת את כל מציאותו. והענין בזה, שדבר שנחקק באדם בדוגמת אותיות החקוקות באב"ט, הנה אף שהדבר נחקק בתוכו (ולא כמו אותיות הכתיבה שכתובים ע"ג הקלף), מ"מ, אין זה מגיע עד לעצם שלו ממש, ואז, הנה כשם שאינו מגיע עד לעומק היותר פנימי, כמו"כ אינו נקלט ונקבע היטב (איינגעקארבט) גם בכחות החיצוניים. אמנם, ענין הקב"ע, להיותו חקוק אצל איש ישראל מעבר לעבר, היינו, בכל עצמותו, ה"ה נמשך גם בכחות הכי חיצוניים, כיון שכל כחות האדם שייכים להעצם שלו³¹. וזהו הענין דחקיקה מעבר לעבר, היינו, מהעומק היותר פנימי עד לחיצוניות הכי

מופשטת לגמרי ואין לה שום אחיזה כלל בכחות הפנימיים, נמצאת היא בכל הכחות ופועלת גם על החומריות דנה"ב (משא"כ בחי' חי'). עיי"ש באריכות.

30) שלכן גם במשפטים אמרו "לפניהם ולא לפני עו"כ ואפי' .. דינן אותו כדיני ישראל" (רש"י ר"פ משפטים).

31) ראה עד"ז קונטרס העבודה פ"ה (ע' 33), שדוקא בחי' היחידה — עם היותה

רחוקה. ולכן פועל הקב"ע גם על כח השכל³² (שגם בהבנת המצוות דעות ומשפטים לא יהי' ניכר מציאות השכל בפני עצמו, אלא כפי שהוא מצד גזירה היא מלפני), כיון שעצם הנפש כולל ופועל על כל הכחות.

(ו) **ועד"ז** הוא במצות פרה אדומה עצמה, שעלי' נאמר זאת חוקת התורה, בחי' חקיקה מעבר לעבר, שקיומה הוא (לא רק בכח המעשה שלו מצד קב"ע, אלא) באופן שהאמונה והקב"ע שלמעלה מהשכל פועלים גם על השכל שבו, שלא יהרהר (אינן לך רשות להרהר אחרי')³³, ועד שמקיים אותה בחיות ובשמחה, כמו מצוה שמוכנת בשכל. ועפ"ז י"ל, שהענין שפרה אדומה היא כללות התורה, הוא לא רק מצד החוקה שבה (כנ"ל ס"ד), אלא גם בזה שהקב"ע פועל על השכל. אלא, שהמצוה דפרה אדומה מצ"ע, מכיון שאינה מלובשת בטעם, פעולת הקב"ע שבה על השכל היא באופן כללי (בבחי' שלילה), שלא יהרהר, ומזה נמשך אח"כ בפרטי המצוות, שהקב"ע פועל על השכל שישגי כפי הרצון.

וענין זה מתאים גם עם פרטי עניני החוקה דפרה אדומה (שחלוקה גם משאר החוקים, כנ"ל ס"א), שיש בה שני הפכים, שעשייתה חוץ לשלש מחנות, וביחד עם זה, והזה אל נוכח פני אוהל מועד³⁴, והיינו, שמצד העצם של איש ישראל, בחי' חקיקה מעבר לעבר, הנה אפילו בשעה שנמצא חוץ לשלש מחנות, ה"ה מתכוין ורואה פתחו של היכל³⁵.

ויש לקשר זה עם המבואר בלקו"ת שמ"ש בפרה אדומה זאת חוקת התורה הוא מצד הרצוא ושוב שבה (כנ"ל ס"א), כי, הרצוא לצאת מגדר הכלים והשכל הוא ע"ד הקב"ע שלמעלה מטו"ד, שזהו"ע נוכח פני אוהל מועד, והשוב הו"ע ההמשכה בשכל, שלא יהרהר (ומזה נמשך בשאר המצוות שגם השכל עצמו יסכים, כנ"ל), ועד שפועל הבריור גם חוץ לשלש מחנות, ומטהר טומאת מת שלמטה מטה מנוגה³⁶.

(ז) **וי"ל** שזוהי גם השייכות דפ' חוקת לחג הגאולה י"ב תמוז, שלכן קורין אותה (בכו"כ שנים) בשבת (דמיני' מתברכין כולהו יומין³⁷) שלפני י"ב תמוז, ועכ"פ בסמיכות לג' תמוז, שאז התחילה הגאולה

(35) פרש"י עה"פ.

(36) ראה תניא אגה"ק סכ"ח. דרך מצוותין

קיא, ב.

(37) זח"ב סג, ב. פח, א.

(32) ואדרבה: דוקא בזה שהקב"ע פועל

גם על השכל, מתבטא שהוא חקוק בעצם נפשו.

(33) ראה לקו"ש ח"ג ע' 898.

(34) פרשתנו שם, ד.

(חופשה ניתנה לו), ועד שגם במאמר די"ב תמוז הראשון הובא פרש"י ע"פ זאת חוקת התורה (כנ"ל ס"ד). והענין בזה, כידוע שכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל השמחה והגאולה הי' חדור כל ימיו בעבודה דמס"נ בפועל, וביחד עם זה, היו כל עניניו בתכלית ההתיישבות. ואפילו "העבודה הגדולה אשר עבדתי בהרבצת תורה וחיזוק הדת"³⁸, שבגללה הי' המאסר לפני י"ב תמוז, הנה אף שעבודה זו לא הי' לה מקום ע"פ שכל, אפילו לא ע"פ שכל דקדושה, ובאה בגילוי מצד העבודה דמס"נ בפועל שלמעלה לגמרי ממדידת השכל, אעפ"כ, היתה עבודה מסודרת בתכלית (אף שטבע האדם הוא שבשעה שעומד בתנועה של מס"נ אין מקום אצלו לחשבונות וכיו"ב), והיתה מחושבת וערוכה באופן שהרבצת התורה וחיזוק הדת יהי' במדה היותר גדולה. וע"פ מ"ש בפרש"י בפרשתנו³⁹ שמשה הוא ישראל וישראל הם משה, לומר לך⁴⁰ שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל, מובן, שכח זה נותן כ"ק מו"ח אדמו"ר לכל בנ"י, ועד אפילו למי ש(רק) בשם ישראל יכונה⁴¹. וכאשר נלך בדרך שסלל לנו, ישנה ההבטחה שיקויים מ"ש⁴² יהי' ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו, ולכל בני ישראל יהי' אור⁴³ ברוחניות וגשמיות⁴⁴.

לרש"י לסיים בדוגמא ל"וישראל הם משה" —

וע"פ הנ"ל מובן, דבזה לא תמיד ישנה האמירה לך (שכן הוא בפועל) — אף שישראל דדור דעה דמשה — הם משה, משא"כ בנשיא הדור.

(41) לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו הנ"ל. וראה לקו"ש ח"ח בהוספות ע' 329 ואילך.

(42) מלכיס־א ח, נו.

(43) ע"פ לשון הכתוב — בא יו"ד, כג.

(44) לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר — ג' תמוז תרפ"ז (נדפס בסה"ש תרפ"ז ע' 169 ואילך).

וראה לקו"ש ח"ח ע' 336 הערה ד"ה יחי.

(38) לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת יב תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח (נדפס בסה"מ תש"ח ע' 263. ולאח"ז ח"ב ע' פ).

(39) כא, כא. — וראה בארוכה לקו"ש חל"ג ס"ע 134 ואילך.

(40) לכאורה "לומר לך .. הכל" — אינו נוגע להבנת פשוטו של מקרא? אלא שמתרין ומבאר למה שינה הכתוב — שזהו "לומר לך" — כולל גם "בן חמש" — כי כן הוא גם בפשטות הדברים (ובעולם העשי' הגשמי — לעומת פשט שבתורה) — שנשיא הדור כו'.

ועפ"ז מובנת התמי' — דלכאורה הו"ל